

Weerklank van de aanbevelingen en suggesties van de Ombudsdienst Pensioenen

Aanbeveling 2010/1 van de Ombudsdienst Pensioenen over de eenheid van loopbaan vindt weerklank en bevestiging in het arrest van het Grondwettelijk Hof 8/2022

In een arrest van het Grondwettelijk Hof van 20 januari 2022¹ werd gesteld dat artikel 10 bis van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers en artikel 19 van het koninklijk besluit nr. 72 van 10 november 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen, in de versies die van toepassing zijn op 1 januari 2007, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schenden in zoverre zij verhinderen dat bij de vaststelling van de individuele pensioenrechten van een sociaal verzekerde met een gemengde loopbaan als werknemer-zelfstandige de minst gunstige loopbaanjaren, ongeacht het stelsel waarin ze zijn gepresteerd, in mindering worden gebracht van de loopbaan.

Destijds bepaalde dit principe dat een pensioengerechtigde nooit voor meer dan 45 loopbaanjaren pensioenrechten kon openen: hierbij werd rekening gehouden met zowel een tewerkstelling als zelfstandige, ambtenaar als werknemer. De loopbaanjaren werden bij een overschrijding van de éénheid van loopbaan (45 loopbaanjaren) gekort. Dat wilde bijvoorbeeld zeggen dat iemand met een carrière van 46 loopbaanjaren één jaar van de pensioenberekening verloor.

Deze korting hield in dat het loopbaanjaar dat het kleinste pensioenvoordeel opbracht geschrapt werd. Doch er wordt hierbij uitgegaan van een abstracte hiërarchie wat betreft de voordeligheid van de loopbaanjaren. Zo wordt een jaar als ambtenaar steeds voordeliger beschouwd dan een jaar als werknemer. Een jaar als werknemer wordt beschouwd steeds voordeliger te zijn dan een jaar als zelfstandige.

Zoals het Grondwettelijk Hof opmerkt vindt bij een gepensioneerde met een gemengde loopbaan geen individueel, concreet onderzoek naar de effectief minst gunstige jaren plaats bij de inkorting van de loopbaan. Dergelijke maatregel is volgens het Grondwettelijk Hof niet pertinent en niet redelijk verantwoord in het licht van de doelstellingen, zijnde de pensioenen betaalbaar te houden en erover te waken dat niemand meer pensioen krijgt dan voor een volledige loopbaan. Hierdoor is deze maatregel niet in overeenstemming met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Deze discriminatie werd reeds aangekaart door de Ombudsdienst Pensioenen in het Jaarverslag 2010 p. 66-74. In de artikelen 2 en 3 van de wet van 11 mei 2003 tot wijziging van diverse bepalingen betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers en zelfstandigen met het oog op de uitvoering van het principe van de eenheid van loopbaan werd immers bepaald dat bij de berekening van de pensioenrechten, de minst gunstige loopbaanjaren worden weggelaten, ongeacht het stelsel waarin

¹ GwH 20 januari 2022, nr. 2022/8, NjW 2022, afl. 464, 494-498.

ze zijn gepresteerd. Doch het uitblijven van uitvoeringsbesluiten maakte dat deze artikelen niet in werking traden. De Ombudsdienst Pensioenen beval dan ook aan om alle noodzakelijke maatregelen te nemen om deze uitvoeringsbesluiten zo snel mogelijk te treffen.

In 2015 werd deze berekening van de overschrijding van de éénheid van loopbaan niet langer verricht op jaarbasis doch op dagbasis. Deze wijziging was vooral van belang voor deeltijdse werknemers.

Sinds 2019 werd de regeling inzake de overschrijding van de éénheid van loopbaan opnieuw aangepast: er wordt dan een onderscheid gemaakt tussen daadwerkelijk gepresteerde voltijdse dagequivalenten en andere dagen. De daadwerkelijk gepresteerde dagen gelegen na de 14.040ste dag van de globale beroepsloopbaan worden namelijk niet meer geschrapd. Enkel andere dagen (hoofdzakelijk gelijkgestelde dagen) worden nog geschrapd. Het gaat daarbij om volgende vier perioden van inactiviteit: volledige werkloosheid, bruggpensioen, werkloosheid met bedrijfstoelage en pseudo-bruggpensioen (vaak gekend onder de benaming Canada Dry). De toepassing van het principe van de éénheid van loopbaan bestaat dus niet meer voor effectief gewerkte dagen gelegen na de 14.040ste dag van de globale beroepsloopbaan waardoor de problematiek van de discriminatie sterk in omvang verminderde.

De praktische omzetting van het arrest is echter alles behalve éénvoudig. Een veelvuldig uitwisselen van loopbaangegevens tussen de verschillende pensioendiensten (werknemer en zelfstandige) dient hiervoor plaats te vinden. Tevens dienen de berekeningsprogramma's aangepast te worden. Kortom er zijn grote administratieve en budgettaire gevolgen.

Doch ondanks deze praktische en budgettaire gevolgen ondervinden tot op de dag van vandaag nog steeds gepensioneerden de impact van deze discriminatoire werkwijze waarbij een abstracte hiërarchie van voordeligheid van loopbaanjaren (afhankelijk van het pensioenstelsel) wordt gehanteerd. De aanbeveling van de Ombudsdienst Pensioenen om de discriminatie weg te werken blijft actueel.

DOSSIER 36924

Voorafgaande opmerking

Vermits het een prejudiciële vraag betreft heeft het arrest geen werking erga omnes. Wel moeten het rechtscollege dat de prejudiciële vraag heeft gesteld, evenals elk ander rechtscollege dat in dezelfde zaak uitspraak doet (bijvoorbeeld in hoger beroep) voor de oplossing van het geschil naar aanleiding waarvan de prejudiciële vraag is gesteld, zich voegen naar het antwoord dat het Hof op de vraag heeft gegeven.

Dit wordt vermeld in de brochure “Het Grondwettelijk Hof van België”², die deel uitmaakt van de reeks “Parlementair recht in kort bestek”, een reeks die door de juridische dienst van de Kamer wordt uitgegeven: *“Wanneer het Hof een schending heeft vastgesteld in het kader van een prejudiciële vraag blijft de wetskrachtige norm in de rechtsorde bestaan, maar, gelet op het feit dat het arrest een werking heeft die het geschil dat hangende is voor de verwijzende rechter, overschrijdt en gelet op het feit dat een billijk evenwicht moet worden gevrijwaard, tussen het belang dat elke met de Grondwet strijdige situatie wordt verholpen en de bekommernis dat bestaande toestanden en gewekte verwachtingen na verloop van tijd niet meer in het gedrang worden gebracht, heeft het Hof geoordeeld dat de mogelijkheid die de bijzondere wet biedt om de gevolgen van de bij een vernietigingsarrest afgekeurde bepalingen te handhaven, ook geldt voor de arresten die op een prejudiciële vraag zijn gewezen. Bovendien begint een nieuwe termijn van zes maanden te lopen voor het instellen van een beroep tot vernietiging van de betrokken wetskrachtige norm.”*

De feiten

De heer De Valk vroeg op 21 maart 2022 aan het RSVZ en aan de Federale Pensioendienst of het arrest van het Grondwettelijk Hof van 20 januari 2022 een impact had op zijn pensioenberekening. Betrokkene verwees hierbij expliciet naar de 10 jaarlijkse verjaringstermijn zoals verwoord in artikel 188 van de programmawet van 24 december 2002. Dit artikel bepaalt dat de uitbetaling van pensioenen verjaart na verloop van 10 jaar te rekenen vanaf de dag van opeisbaarheid.

² Zie p. 18-19.

Deze verjaringstermijn wordt gestuit in de gevallen voorzien in artikel 2244 van het Burgerlijk Wetboek (dagvaarding voor het gerecht, een bevel tot betaling, beslag) en ook door een aanvraag die per aangetekend verzonden wordt aan de Federale Pensioendienst of aan het RSVZ.

De ingangsdatum van het pensioen van de heer De Valk was immers 1 februari 2011 waardoor het pensioen voor de eerste keer betaald werd in februari 2011.

De Federale Pensioendienst antwoordde betrokkene op 5 mei 2022 dat in het stelsel van de werknemers zijn pensioen niet verminderd was ingevolge de eenheid van loopbaan (artikel 10 bis van het KB nr. 50) en meldde dat zijn vraag doorgestuurd was naar het RSVZ daar zijn pensioenloopbaan in het stelsel der zelfstandigen verminderd was.

Het RSVZ deelde hem op 9 mei 2022 mee dat zijn vraag onderzocht werd maar dat hem niet kon meegedeeld worden binnen welke tijdsperiode zijn aanvraag zou behandeld worden. De heer De Valk nam, nadat hij de brief van het RSVZ aandacht gelezen had, teneinde zijn ongerustheid betreffende het mislopen van pensioenrechten telefonisch contact op met het RSVZ. Uit dit telefoongesprek meende hij te mogen begrijpen dat zijn pensioen kon herzien worden.

Omdat de heer De Valk eind augustus 2022 meent dat de redelijke behandelingstermijn verstreken is en hij nog altijd vreesde om rechten te verliezen gelet op de 10 jarige verjaringstermijn nam de heer De Valk contact op met de Ombudsdienst Pensioenen.

Op 31 augustus 2022 heeft het RSVZ hem op vraag van de Ombudsdienst Pensioenen ingelicht over de stand van het onderzoek.

Het RSVZ bevestigde dat het samen met de FPD verder onderzoekt wat de impact van het arrest 8/2022 van het Grondwettelijk Hof is. Het RSVZ meldde verder zich terdege bewust te zijn van de langere behandelingstermijn maar verzekert de heer De Valk dat het samen met de FPD zoekt naar oplossingen. Het heeft ook oog voor de door de heer De Valk opgeworpen verjaringstermijnen.

Verder meldt het RSVZ dat het nog geen informatie kan geven over de impact op het pensioen van de heer De Valk.

Tot slot meldt het RSVZ nog dat het niet kan melden wanneer een antwoord aan de heer De Valk zou kunnen verstrekt worden en vraagt het om zijn begrip.

De Ombudsman Pensioenen die, vermits het antwoord ingevolge zijn bemiddeling door het RSVZ verstuurd werd tevens aan het RSVZ vroeg op de hoogte gebracht te worden van het verstrekte antwoord, merkte bij het lezen van het antwoord van het RSVZ op dat dit antwoord helemaal niet geruststellend was.

Vermits de Ombudsdienst Pensioenen bij het indienen van een klacht toegang krijgt tot het pensioendossier van de klager, heeft de Ombudsdienst Pensioenen in het pensioendossier van de heer De Valk gezien dat men uitgegaan was van een abstracte hiërarchie wat betreft de voordeligheid van de loopbaanjaren. Er had geen individueel, concreet onderzoek naar de effectief minst gunstige jaren bij de inkorting van de loopbaan plaats.

Tevens stelde de Ombudsdienst Pensioenen vast dat het arrest nr.8/2022 van 22 januari 2022 nog niet gepubliceerd was in het Belgisch Staatsblad. Deze publicatie vond, zo zou later blijken, pas plaats op 21 september 2022.

Resultaat

Niettemin nam de Ombudsdienst Pensioenen telefonisch contact op met het RSVZ met de vraag of het toch niet mogelijk was een meer geruststellende boodschap te geven betreffende de vrijwaring van zijn rechten. Tijdens een telefoongesprek meldt het RSVZ dat de heer De Valk zelf geen verdere stappen meer moeten ondernemen en zijn pensioendossier zal herzien worden. Het RSVZ meldt ook dat de verjaringstermijn gestuit wordt naar aanleiding van de melding van betrokkene.

Voor wat betreft de concrete uitvoering is er door het RSVZ een advies opgesteld aan het kabinet van de Minister van Middenstand. Op het moment van de redactie van dit Jaarverslag wordt gewacht op een oplossing.

Pensioendiensten passen werkwijzen aan

a. Pensioendienst van Ethias: in meerdere gevallen slechts één levensbewijs per jaar vereist voor de uitbetaling van het pensioen

In het Jaarverslag Ombudsdienst Pensioenen 2015 op pagina 64 stelde de Ombudsman vast dat het oude KB van 1 februari 1935 inzake de toepassing van het koninklijk besluit nr. 16 van 15 oktober 1934 betreffende de betaling der pensioenen door tussenkomst van de Postcheck- en Girodienst waarin vereist wordt dat elke maand een levensbewijs moet overhandigd worden voor de betaling van een overheidspensioen door Ethias wordt toegepast wanneer de betaling plaats vindt op een buitenlandse bankrekening doch niet meer wordt toegepast wanneer de betaling plaats vindt op een Belgische bankrekeningnummer. Hierdoor wordt een inbreuk gepleegd op artikel 63-66 Verdrag werking Europese Unie dat het vrij verkeer van kapitaal inhoudt. De FPD past dit KB nooit meer toe.

Ethias bevestigde aan de Ombudsman Pensioenen dat het teneinde de schending van het vrij verkeer van kapitaal te doen beëindigen er reeds met verschillende gemeenten, die het beheer van het pensioendossier van hun gewezen personeel aan Ethias toevertrouwd een protocol werd afgesloten waarbij deze bevestigden akkoord te zijn ongeacht of de betaling plaats vindt op een Belgische of buitenlandse bankrekening nog slechts één keer per jaar een levensbewijs op te vragen. Dit belet natuurlijk niet dat ten onrechte uitbetaalde bedragen na overlijden teruggevorderd kunnen worden.

b. Federale Pensioendienst

1. Onderscheid tussen toekenning- en betalingsvoorwaarden van een pensioen

In het vorige Jaarverslag werd vastgesteld dat in het verleden op de pensioenbeslissing van werknemers werd meegedeeld dat wanneer hun werknemerspensioen niet betaalbaar gesteld werd daar zij hun verklaring betreffende het uitoefenen van een beroepsactiviteit en/of het genot van vervangingsinkomen tijdens hun pensionering (Model 74) nog niet hadden teruggestuurd hun pensioen wel zou uitbetaald worden wanneer ze dit document zouden invullen en aan de betaalvoorwaarden voldeden.

Doch de Ombudsdienst Pensioenen stelde in het Jaarverslag 2021 vast dat deze belofte die in het verleden op de pensioenbeslissingen vermeld stond door de FPD in een aantal Nederlandstalige dossiers niet meer gevalideerd werd.

De FPD baseerde zich hiervoor op de verandering van de wetgeving einde 1995 (de wetgever heeft eind 1995 een artikel 3bis ingevoegd in KB nr. 50 dat stelt dat een werknemerspensioen enkel ingaat wanneer een pensioen daadwerkelijk en voor de eerste keer betaald wordt) die zo geïnterpreteerd kan worden dat voortaan niet enkel een model 74 invullen vereist is doch tevens een nieuwe pensioenaanvraag moet ingediend worden.

Vermits na een nieuwe pensioenaanvraag het pensioen ten vroegste kan ingaan vanaf de maand volgend op het indienen van de aanvraag, kan het pensioen volgens deze interpretatie niet langer met terugwerkende kracht betaald worden.

Omdat de FPD nog jarenlang na de wetswijziging deze interpretatie niet toepaste door de pensioenbeslissingen niet te motiveren in overeenstemming met deze nieuwe interpretatie pleitte de Ombudsman Pensioenen er in het vorige Jaarverslag voor dat de FPD:

- voor wat betreft de gepensioneerden aan wie indertijd werd meegedeeld dat het terugsturen van het model 74 voldoende was om hun pensioen te laten uitbetalen zijn aangevane verplichting naleeft. D.w.z. dat voor deze gepensioneerden het terugsturen van het model 74, waarin wordt meegedeeld dat alle niet-toegelaten beroepsactiviteit wordt stopgezet, moet worden beschouwd als voldoende en dat dan ook vanaf de datum van de aangegeven stopzetting het pensioen moet worden uitgekeerd. Dit naar analogie met het bemiddelingsresultaat van de Ombudsdienst Pensioenen in een Franstalig dossier;
- voor wat betreft de gepensioneerden die het model 74 na de meegedeelde datum terugsturen (huidige tekst op de kennisgeving vereist dat het model 74 wordt teruggezonden binnen de 3 maanden), deze datum van terugsturen zou worden beschouwd als de datum waarop een rechtsgeldige aanvraag werd ingediend;
- in de toekomst (na het aanpassen van de tekst op de kennisgeving en zo lang de wetgever de terminologie niet geüniformeerd heeft) zijn huidige werkwijze (met name het pensioen betaalbaar te stellen vanaf de maand volgend op de nieuwe aanvraag) te behouden. In dit geval zal aan de gepenseerde een correcte informatie zijn meegedeeld.

De FPD bevestigde dit voorstel van de Ombudsman Pensioenen te volgen. In antwoord³ op een parlementaire vraag voegde de Minister van Pensioenen, mevrouw Lalieux, er nog aan toe “we bekijken hoe we de terminologie kunnen uniformiseren.” De Ombudsman Pensioenen had immers in dit kader de aanbeveling uitgevaardigd om het onderscheid tussen de toekennings- en betalingsvoorwaarden en de daaraan verbonden gevolgen duidelijk te definiëren door de hiertoe gebruikte terminologie te uniformiseren. In artikel 3bis KB nr. 50 wordt immers de term “gaat daadwerkelijk in” gehanteerd daar waar op andere plaatsen in de wetgeving op de werknemerspensioenen de termen “toekennen” en “uitbetalen”, “betaalbaar stellen” gebruikt worden.

2. Nauwkeurig onderzoek naar de loopbaangegevens en het in aanmerking te nemen diploma alvorens vroegst mogelijke pensioendatum te bevestigen

De Ombudsman Pensioenen riep de FPD op vooraleer de vroegst mogelijke pensioendatum (P-datum) te bevestigen of het regularisatievoorstel te maken een nauwkeuriger onderzoek te voeren naar de correctheid van de loopbaan en in het bijzonder van het in aanmerking te nemen diploma voor de diplomabonificatie. Enkel op die wijze kunnen moeilijkheden en voor de betrokkene moeilijk te aanvaarden gevolgen zoals een verkeerde vroegst mogelijke pensioendatum vermeden worden. De FPD bevestigde hiertoe de instructies te hebben gegeven aan zijn medewerkers. De Minister van Pensioenen, Karine Lalieux, antwoordde op een mondelinge parlementaire vraag in het kader van deze oproep van de Ombudsman Pensioenen in de Kamer op 22 juni 2022⁴: *“Het is inderdaad niet de bedoeling dat burgers zelf hun loopbaangegevens moeten controleren. Daarom zet ik in op een proactieve en automatische controle van de loopbaangegevens. De administratie gaat na of de gegevens correct en coherent zijn. Pas dan kunnen ze worden gebruikt voor de raming van de pensioendatum en het pensioenbedrag op mypension. Ik ben mij er goed van bewust dat de pensioendatum voor de burgers en hun pensioenplanning zeer belangrijk zijn. Als er twijfel is over de kwaliteit of volledigheid van de loopbaangegevens, wordt er geen raming van de pensioendatum en/of het pensioenbedrag gegeven op mypension.be. Na zijn goede technische uitbouw gaat de Pensioendienst ook proactief te werk. Mijn ambitie is dat elke burger voor zijn vroegste pensioendatum weet wanneer hij met pensioen kan. In lijn met de aanbeveling van de ombudsmannen onderzoekt de Pensioendienst vandaag reeds de loopbanen van burgers die 19 maanden voor hun wettelijke pensioendatum nog niet met pensioen zijn.”*

3 Zie antwoord op vraag 11 gesteld door de heer Van der Donckt aan de Minister van Pensioenen in de Commissie Sociale Zaken van 19 oktober 2022, Integraal verslag (CRIV 55 COM 910) p. 17.

4 Integraal verslag van de Commissie voor Sociale Zaken, werk en pensioenen van de Kamer van 22 juni 2022, 4e zitting van de 55ste zittingsperiode, vraag 9 van mevrouw Nahima Lanjri aan Minister Lalieux, document CRIV 55 COM 829, p.25- 27.

3. Controle inzake werken naast pensioen

De FPD kon bij de controle op het werken naast pensioen (die plaats vindt op basis van de dmfa-aangiftes om alzo de fiscale gegevens te reconstrueren) niet vaststellen dat er achterstallen betreffende een loon verworven voor de ingangsdatum van het pensioen werden uitbetaald na de ingangsdatum van het pensioen. Deze inkomsten mogen immers niet in aanmerking genomen worden. De Ombudsman Pensioenen riep de FPD op indien deze onvolmaaktheid niet kon weggewerkt worden op transparante wijze op de terugvorderingsbeslissing te vermelden dat dit achterstallig loon niet uit het in aanmerking te nemen beroepsinkomen kon gefilterd worden zodat de gepensioneerde op de hoogte is dat hij zelf hiervan het bewijs dient te leveren. De FPD heeft in het controleprogramma inzake werken naast pensioen, ARGOS genaamd, het probleem ten gronde opgelost door zijn filter verder te verfijnen zodat deze onvolmaaktheid in de controleprocedure weggewerkt is. De FPD kan voortaan de achterstallen inzake loon verworven voor de ingangsdatum van het pensioen uit het loon zuiveren dat in aanmerking komt bij het aftoetsen van de wettelijk toegelaten grens.

4. Behandeling van aanvragen tot betaling op een buitenlandse rekening

De FPD meldt dat de tijdelijke achterstand inzake behandeling van aanvragen tot betaling op een buitenlandse rekening is weggewerkt. Een efficiëntere verwerking van de buitenlandse rekeningnummers garandeert dat er na melding van het buitenlands rekeningnummer voortaan in afwachting van de betaling op een buitenlandse rekening door middel van een signalering geen uitbetalingen per cheque meer plaats vinden waarbij er hoge inningskosten ten laste van de gepensioneerde zijn.

5. Stuiting van de verjaring bij opsluiting in de gevangenis

Artikel 21 § 4, laatste lid van de wet van 13 juni 1966 bepaalt dat de verjaring binnen een termijn van 6 maanden na de laatste daad tot terugvordering opnieuw moet gestuit worden. In een bemiddelingszaak bekwam de Ombudsman Pensioenen dat de FPD erkende dat bij een gebrek aan stuiting van de verjaringstermijn tijdens de opsluiting in de gevangenis de schuld verjaard was. Teneinde te vermijden dat de schuld in de toekomst nog zou verjaren tijdens de opsluiting in de gevangenis worden deze dossiers gesignaleerd in het computersysteem waardoor de nodige aandacht kan besteed worden aan de stuiting van de verjaring.

6. Digitalisering: begeleiding

Daar de FPD als principe “digital by default” hanteert riep de Ombudsman Pensioenen de FPD op om in te zetten op het begeleiden van (toekomstig) gepensioneerden die moeilijkheden ondervinden om toegang te krijgen tot mypension. Enkele medewerkers van de FPD zullen de opleiding Connectoo volgen. Deze opleiding heeft als bedoeling ambtenaren op te leiden om burgers online bij te staan. Tijdens deze opleiding wordt geleerd:

- de uitdagingen van digitale inclusie in het algemeen beter te begrijpen en te identificeren;
- de moeilijkheden te identificeren die de meest kwetsbare burgers kunnen ondervinden en in te schatten wat hun niveau van digitale maturiteit is;
- te reageren op dringende vragen van burgers en hen te ondersteunen bij de toegang tot online overheidsdiensten;
- burgers zo nodig naar de meest geschikte eerstelijnsactoren door te verwijzen;
- de gepaste “inclusieve” reflexen te gebruiken in de dagelijkse beroepspraktijk dankzij een aan het werk aangepaste module;
- te navigeren door de online overheidsdiensten zoals mypension;
- ervaringen in het veld te delen met het team van trainers en binnen een community van andere deelnemers aan de opleiding.

7. Digitalisering: toegang tot mypension verleend aan een andere burger via mandaat

Daar de FPD als principe “digital by default” hanteert suggereerde de Ombudsman Pensioenen de FPD om de (toekomstig) gepensioneerde de mogelijkheid te geven aan een andere burger door middel van een mandaat toegang tot mypension te verlenen zodat de gemandateerde als brugpersoon kan functioneren. De FPD komt hieraan tegemoet.

De FPD deelde tijdens de bespreking van het Jaarverslag mee dat door de besparingen binnenkort digital by priority de norm wordt. De FPD betreurt dit, maar ziet geen alternatieven om zijn basistaken (toekennen en betalen) te vrijwaren. De FPD wordt als pensioendienst geconfronteerd met een grote toevloed aan dossiers. Deze problematiek is typisch voor de FPD. Desondanks wordt de FPD geconfronteerd met lineaire besparingen. Voor FPD is het operationeel niet langer behapbaar.

8. Bewijs van leven: project BEX

In het Jaarverslag 2014 op pagina 71 constateerde de Ombudsman Pensioenen dat het (maandelijks) voorafgaand overmaken van een levensbewijs teneinde de uitbetaling van een (overheids)pensioen in het buitenland te bekomen door de gepensioneerde als een zware administratieve last ervaren wordt. Teneinde deze administratieve last voor een aantal gepensioneerden te doen verdwijnen startte de FPD het project BEX (Bilateral Exchanges) op waarbij maandelijks langs beveiligde elektronische weg de overlijdensdata uitgewisseld worden met andere landen. Het elektronisch uitwisselen van de overlijdensdata was reeds mogelijk was met Duitsland, Nederland, Frankrijk, Luxemburg en Italië, en werd in 2022 uitgebreid tot Spanje.

9. Regularisatie GAS-diploma

Na bemiddeling door de Ombudsman Pensioenen erkent de FPD dat ook de diploma's van aanvullende studies kunnen geregulariseerd worden. Uit onderzoek door de Ombudsman Pensioenen blijkt dat immers het diploma van “Gediplomeerde in de Aanvullende Studies” geen licentiaatsdiploma is, doch een studieprogramma is dat zich net richt tot personen die geen licentie beogen. Ook kan deze studie uitsluitend gevolgd worden na het behalen van een licentiaatsdiploma én is er geen andere mogelijkheid om dit diploma te behalen. Hieruit kunnen we afleiden dat de studies “Gediplomeerde in de Aanvullende Studies” wel degelijk een studie van de derde cyclus is en niet van de tweede cyclus zoals de FPD in het verleden beweerde.

10. Schorsing overlevingspensioenen

De Nederlandstalige versie van artikel 19 § 1 KB nr. 50 luidt als volgt: *“Het genot van het overlevingspensioen wordt geschorst wanneer de langstlevende echtgenoot hertrouwt.”* Volgens de Ombudsman Pensioenen is een schorsing van het genot van een overlevingspensioen geen beëindiging van het recht zoals de FPD de wetgeving toepaste. Het juridisch woordenboek definieert “schorsing” immers als een “tijdelijke onderbreking”. De FPD aanvaardt dat artikel 19 van het KB nr. 50 aldus moet worden uitgelegd dat de betaling van het overlevingspensioen wordt opgeschort (en niet het recht op pensioen) en bijgevolg de betaling van het overlevingspensioen uit hoofde van de eerste echtgenoot kan hervat worden vanaf de eerste dag van de maand die volgt op de ontbinding van het nieuwe huwelijk. Wel dient de gepensioneerde de FPD hierover nog in te lichten daar het huidige computerprogramma niet automatisch de schorsing kan beëindigen.

11. Werken naast pensioen: verhoogde grens kind ten laste

Naar aanleiding van een bemiddeling van de Ombudsman Pensioenen waarin werd vastgesteld dat een verschillende toepassing werd gemaakt van het concept “kind ten laste” tussen het stelsel der werknemers en het ambtenarenstelsel op een punt waar de wetgeving geen onderscheid maakt heeft de FPD zijn werkwijze op dit punt identiek gemaakt waardoor het coördinatieprobleem opgelost werd. Tevens werd een synthesenota opgesteld die aan de hand van voorbeelden preciseert hoe de wetgeving moet toegepast worden. Uit deze nota blijkt dat op een ander punt de wetgeving tussen beide stelsels verschillend is: de kinderlast dient in het werknemersstelsel beoordeeld te worden op het 1 januari van het te controleren jaar; in het ambtenarenstelsel gedurende de loop van het jaar.

De problematiek van de ZIV-bijdragen en de kleine aanvullende pensioenen en de vraag naar actualisering van de omzettingcoëfficiënten van kapitaal naar fictieve rente aangekaart in het Jaarverslag 2019 p.145 e.v. evenals de aanbeveling 2020/4 van de Ombudsdienst Pensioenen betreffende de correcte inning van de ZIV-bijdragen vinden weerklank in het advies nr. 2.282 van de Nationale Arbeidsraad van 29 maart 2022

In het Jaarverslag 2019 p. 145 e.v. van de Ombudsdienst Pensioenen kaartte de Ombudsman Pensioenen aan dat als gevolg van het genot van een klein kapitaal opgebouwd uit een aanvullend pensioen de inhouding van de Ziekte en Invaliditeits- (ZIV)-bijdrage op het wettelijk pensioen kan stijgen waardoor het totaalbedrag aan extra ZIV-inhouding ingevolge het genot van een klein kapitaal na een aantal jaren hoger kan zijn dan het kapitaal van het aanvullend pensioen.

Tevens stelde de Ombudsman Pensioenen vast dat in sommige gevallen een dubbele inhouding van de ZIV-bijdrage toegepast wordt daar de inhouding van de ZIV-bijdrage toegepast wordt zonder dat er rekening wordt gehouden met de inhouding van de ZIV-bijdrage die bij de uitbetaling van het kapitaal al is ingehouden.

De Nationale Arbeidsraad bespreekt in zijn advies nr. 2282 van 29 maart 2022 de problematiek van de ZIV-bijdragen en de kleine aanvullende pensioenen en stelt de vraag tot actualisering van de omzettingcoëfficiënten. Ook wordt de vraag naar een correcte inhouding van de ZIV bijdragen gesteld. Zie: advies-2282.pdf (cnt-nar.be).

Parlementaire vragen over de aanbeveling en de suggesties gedaan door de Ombudsman Pensioenen

In de Commissie Sociale Zaken van het Parlement van 4 mei 2022⁵ werden verschillende parlementaire vragen gesteld over de in het Jaarverslag 2021 besproken items aan de Minister van Pensioenen. Volgende thema's kwamen in deze vragen aan bod:

- de aanbeveling om pensioenen vanaf de maand volgend op de indexering aan te passen;
- juridisch kader voor toekenning van schadevergoedingen door de pensioendiensten;
- het verduidelijken van het onderscheid tussen toekennings- en betalingsvoorwaarden van het pensioen;
- het opgesplitst uitbetalen van pensioenrechten bij feitelijke scheiding;
- aanvraag tot regularisatie van aanvullende studies;
- consultatie van de digitale briefwisseling via mypension;
- de toegankelijkheid van de website mypension;
- de digitale inclusiviteit op het vlak van pensioenen.

De Minister van Pensioenen antwoordde: *“Het jaarverslag is een belangrijke bron van informatie. De ombudsmannen zetten elk jaar opnieuw pertinente klachten uiteen en formuleren belangrijke aanbevelingen.*

⁵ Zie <https://www.dekamer.be/doc/CCRI/pdf/55/ic773.pdf>

Ze geven me een instrument om te zien waar het voor de burgers moeilijk loopt. Deze aanbevelingen kunnen echter niet zomaar zonder verder onderzoek uitgevoerd worden. Mijn administratie buigt zich momenteel over het rapport van de ombudsman pensioenen ... We zijn er dus druk mee bezig. Ik zal u daarover in de toekomst meer informatie kunnen meedelen.”

In de Commissie Sociale Zaken van het Parlement van 22 juni 2022⁶ werden eveneens verschillende parlementaire vragen gesteld over de in het Jaarverslag 2021 besproken items aan de Minister van Pensioenen. Volgende thema's kwamen in deze vragen aan bod:

- de digitale kloof op mypension;
- fouten in de berekening op mypension (o.a. verificatie of een diploma terecht in aanmerking genomen werd voor de diplomabonificatie en een impact heeft op de vroegst mogelijke pensioendatum);
- klachten van gepensioneerden die in het buitenland wonen betreffende de problemen inzake het bekomen van pensioeninformatie (o.a. toegang van mypension).

Tijdens deze zitting werd eveneens thema's aangekaart door de Ombudsman Pensioenen in vorige Jaarverslagen besproken:

- suggestie om de jaren tewerkstelling als werknemer en zelfstandigen in aanmerking te nemen voor de toegang tot het minimumpensioen als ambtenaar en omgekeerd de jaren als ambtenaar in aanmerking te nemen voor het minimumpensioen in de overheidssector;
- aanbeveling 2020/4 betreffende de correcte inning van de ZIV-bijdragen.

In de Commissie Sociale Zaken van het Parlement van 17 oktober 2022 verstrekt de Minister van Pensioenen antwoord op de vragen van 4 mei 2022 (met uitzondering van de vragen betreffende de toegankelijkheid van de website mypension en de digitale inclusiviteit op het vlak van pensioenen die reeds aan bod kwamen in de zitting van 22 juni 2022).

Aanbeveling nummer 934/2 van het Beneluxparlement van 18 juni 2022 over de problematiek van grensoverschrijdende pensioenen onder andere gebaseerd op de aanbevelingen en suggesties van de Belgische Ombudsmannen Pensioenen

Het College van de Ombudsmannen werd op 22 april 2022 uitgenodigd door de Commissie Sociale Zaken, Volksgezondheid, Onderwijs en sport van het Beneluxparlement om toelichting te geven bij pensioenklachten met een grensoverschrijdend karakter.

⁶ Zie <https://www.dekamer.be/doc/CCRI/pdf/55/ic829.pdf>

De Ombudsmannen kaarten onder andere volgende punten aan:

1. Nood aan informatieverstrekking over het totaaloverzicht van de pensioensituatie in de verschillende landen van de Benelux waar men pensioenrechten opent

Een totaaloverzicht krijgen van de pensioensituatie is voor iemand die in meerdere landen van de Benelux gewerkt heeft erg moeilijk. Een toekomstig gepensioneerde wenst immers te weten of het totaal pensioenbedrag zal volstaan om te voorzien in zijn levensonderhoud. Op welke datum kan zo iemand aanspraak maken op de uitbetaling van al zijn pensioenen (wettelijk en aanvullend)? Wat is de pensioenleeftijd per land, per pensioen? Met veel moeite bekomen deze personen de informatie gefragmenteerd per pensioen en per land. In een aantal zeer sporadisch voorkomend gevallen is het voor iemand die op jonge leeftijd in Nederland gewoond heeft en nadien in België gewerkt heeft onmogelijk om tijdig te bepalen wanneer hij in België met pensioen kan gaan (zie Jaarverslag 2019 p. 22-30). In Nederland bestaat binnen de Sociale Verzekeringsbank een mooi voorbeeld van hoe deze informatieverstrekking over grensoverschrijdende pensioendossiers kan ingevuld worden, met name het Bureau voor Belgische zaken. Deze afdeling is een kenniscentrum op het domein van “integrale sociale zekerheid” tussen Nederland en België. Op dit moment organiseert het Bureau voor Belgische zaken spreekuren waar burgers terecht kunnen met vragen en advies op maat over hun “pensionering”: gaande van pensioenvragen, vragen over belastingheffing, ziekteverzekering als gepensioneerde, Ook de belastingdiensten van beide landen zijn bij dit project betrokken. Een aantal van de spreekuren vindt plaats bij en verloopt in samenwerking met de Federale Pensioendienst (FPD). Zo vinden er onder andere spreekuren plaats bij de FPD in Antwerpen en Turnhout. De FPD bevestigde aan de Ombudsman dat deze samenwerking succesvol is. Een verdere uitbouw van dergelijke integrale informatieverstrekking door samenwerking tussen de verschillende pensioendiensten van de Benelux zou lovenswaardig zijn evenals het geven van de nodige publiciteit aan dergelijke projecten. Zie Jaarverslag 2019 p. 30

2. Oproep om geen extra kosten voor telefoongesprek vanuit het buitenland naar Belgische pensioenlijn aan te rekenen

Buitenlandse providers rekenen voor een oproep naar de Belgische pensioenlijn gesprekskosten aan die kunnen oplopen tot één euro per minuut vermits de Belgische pensioenlijn voor internationale gesprekken een internationaal servicenummer (+32 78) is. De Ombudsman Pensioenen vindt dat de kosten van een gesprek naar de Belgische pensioenlijn niet meer mogen bedragen dan een normaal internationaal gesprek. Zie jaarverslag Ombudsdienst Pensioenen 2018 op pagina 25-29 en jaarverslag Ombudsdienst Pensioenen 2017 pagina 77-79. Tot op heden is deze problematiek niet opgelost en blijft de Ombudsdienst Pensioenen hierover klachten ontvangen.

3. Hiaat in de overgang van vervangingsuitkeringen (onder andere werkloosheid) naar pensioen

De Ombudsman Pensioenen stelt vast dat binnen de Belgische nationale wetgeving er in principe voor gezorgd wordt dat de overgang van de sociale vervangingsuitkeringen (onder andere werkloosheid) naar het pensioen naadloos verloopt. Die vlotte overgang is echter minder vanzelfsprekend wanneer door toepassing van de Europese coördinatieregels, het pensioen betaald moet worden door een ander land dan datgene dat de sociale uitkeringen betaalde. Europa zorgt immers slechts voor een coördinatie van de sociale zekerheidsstelsels van de lidstaten en sluit onderlinge verschillen niet uit. Het zijn die verschillen die kunnen leiden tot hiaten in de sociale bescherming. De Ombudsman Pensioenen riep dan ook op deze gaten te dichten en het principe van vrij verkeer van werknemers te garanderen. Deze problematiek die nog brandend actueel blijft is volledig uitgewerkt in het in maart 2020 gepubliceerde Jaarverslag 2019 op pagina 31-36.

4. Uitwisseling van gegevens (onder andere overlijdensdata) tussen verschillende landen van de Benelux

De Ombudsman Pensioenen ontving verschillende klachten van gepensioneerden die een Belgisch ambtenarenpensioen ontvingen op een buitenlandse rekening en woonachtig waren in Nederland: zij moesten immers maandelijks een levensbewijs indienen bij de Federale Pensioendienst om aan te tonen dat ze nog in leven waren. Dit levensbewijs mocht pas gedateerd zijn op de dag waarop de normale betaling voorzien was waardoor de betaalopdracht pas op de laatste werkdag van de

maand gegeven werd en het gebruikelijk was dat het pensioen niet tijdig, doch pas in het begin van de volgende maand, beschikbaar was voor de gepensioneerde. Naar aanleiding van deze door de Ombudsman Pensioenen aangekaarte problematiek heeft de Federale Pensioendienst in 2018 het project “BEX (Bilateral Exchanges)” (=de bilaterale uitwisseling van elektronische gegevens, waaronder de overlijdensdata) verder uitgewerkt. Anno 2020 stelt de Ombudsman Pensioenen vast dat er naar Luxemburg geen levensbewijzen meer verstuurd worden en de uitwisseling van de gegevens van de burgerlijke stand en de adreswijzingen vlot verloopt. Ook met Nederland verloopt de uitwisseling zeer vlot. Dit project heeft tot enorme voordelen voor de gepensioneerden van de Benelux geleid. Het maandelijks toesturen van levensbewijzen behoort nu voor deze gepensioneerden tot het verleden. Zie jaarverslag 2019 p. 40.

Na de uiteenzetting hadden de parlementsleden de mogelijkheid vragen te stellen.

In navolging op deze ontmoeting heeft de Commissie Sociale Zaken, Volksgezondheid, Onderwijs en Sport van het Beneluxparlement op 20 mei 2022 een voorstel van aanbeveling met betrekking tot grensoverschrijdende pensioenen opgesteld en besproken. Deze aanbeveling werd in het Beneluxparlement goedgekeurd op 18 juni 2022. De aanbeveling⁷ luidt als volgt:

Benelux Interparlementaire Assemblée

18 juni 2022

AANBEVELING

Grensoverschrijdende pensioenen

De Assemblée,

GELET OP:

- Artikel 350 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie;
- De Richtlijn 96/71/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 1996 betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers met het oog op het verrichten van diensten;
- De Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels;
- De Richtlijn 2008/104/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende uitzendarbeid;
- De Aanbeveling M (2014) 17 van het Benelux Comité van Ministers inzake grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit;
- De Aanbeveling nr. 906/1 betreffende de arbeidsmobiliteit in de Benelux, aangenomen door de plenaire vergadering van de Benelux Interparlementaire Assemblée op 15 juni 2019;
- De Aanbeveling nr. 920/2 met betrekking tot de verbetering van de situatie van grenswerknemers op het vlak van mobiliteit, fiscaliteit en sociale zekerheid, in het bijzonder door de toekenning van een specifiek statuut aan de afstandskantoren, aangenomen door de plenaire vergadering van de Benelux Interparlementaire Assemblée op 19 maart 2021;
- Het Gemeenschappelijk Werkprogramma 2021-2024 van de Benelux Unie;
- Het Jaarplan 2022 “Grensverleggend samenwerken” van de Benelux Unie.
- Het Nederlandse Wetsvoorstel “wijziging Wet toekomst pensioenen” dat aan de Tweede Kamer aangeboden voor behandeling.

VASTSTELLEND:

- Dat door de toegenomen arbeidsmobiliteit steeds meer werknemers, ambtenaren en zelfstandigen een grensoverschrijdende loopbaanuitbouwen;

⁷ Zie BNL934-2.pdf (beneluxparl.eu).

- Dat in vele bedrijven en overheidsdiensten steeds vaker op gestructureerde wijze telewerk wordt verricht;
- Dat de meeste problemen met betrekking tot grensoverschrijdende pensioenen zich voordoen tussen België en Nederland;

VRAAGT DE REGERINGEN:

- Bij de hervormingen en wijzingen aan de regelgeving inzake pensioenen – zowel eerste pijlerpensioenen, zoals de Algemene Ouderdomswet (AOW) en wettelijke pensioenen, als de tweede pijlerpensioenen, zoals bedrijfspensioenen – rekening te houden met de situatie van buitenlandse werknemers, ambtenaren en zelfstandigen, inzonderheid binnen de Benelux;
- Bij het uitwerken van nieuwe wetgeving aangaande telewerk aftoetsen of dit geen negatieve gevolgen heeft op gebied van de pensioenen voor grensarbeiders;
- Verder te gaan in de automatische uitwisseling van gegevens binnen de Benelux met het oog op het verminderen van de administratieve overlast voor de gepensioneerden die niet wonen in het land dat het pensioen uitbetaalt;
- Op korte termijn een structurele oplossing uit te werken die een voldoende sociale bescherming biedt aan in België wonende werknemers die, na een lange loopbaan in Nederland en een korte loopbaan in België, werkloos worden en hierdoor vanaf de Belgische pensioenleeftijd – momenteel 65 jaar, vanaf 1 februari 2025 66 jaar en vanaf 1 februari 2030 67 jaar – geen recht hebben op een werkloosheidsuitkering doch enkel recht hebben op een bescheiden eerste pijler pensioen met toepassing van de Belgische pensioenwetgeving, in afwachting van de toekenning van een Nederlands pensioen overeenkomstig het wetsvoorstel “temporisering verhoging AOW-leeftijd” – in 2022 66 jaar en 7 maanden, in 2023 66 jaar en 10 maanden en in 2024 67 jaar – wanneer zij geen aanspraak kunnen maken op een bedrijfspensioen;
- Tijdig duidelijkheid te creëren voor toekomstige gepensioneerden over het aantal gewerkte jaren in het buitenland dat in aanmerking kan worden genomen voor een, eventueel vervroegd, eerste pijler pensioen, in het bijzonder wanneer in het land van tewerkstelling een eerste pijler pensioen wordt toegekend op basis van woonplaats (AOW in Nederland);
- Duidelijke informatie te verschaffen voor toekomstige gepensioneerden die niet wonen in het land dat het pensioen uitbetaalt over de fiscaal- en sociaalrechtelijke gevolgen van hun loopbaankeuzes en van hun beslissing om een, eventueel vervroegd, pensioen op te nemen;
- De telefonische toegang tot de pensioendiensten binnen de Benelux gratis te maken voor gepensioneerden die niet wonen in het land dat het pensioen uitbetaalt;
- De zitdagen van buitenlandse pensioendiensten voor gepensioneerden die niet wonen in het land dat het pensioen uitbetaalt op regelmatige basis te organiseren;
- Op termijn te komen tot een Startpunt Grensoverschrijdende Pensioenen, naar analogie met het Startpunt Grensarbeid, waar informatie over grensoverschrijdende pensioenen in meerdere talen ter beschikking wordt gesteld;
- Een grensoverschrijdend informatieuitwisselingspunt tussen pensioendiensten, vakbonden, werkgeversorganisaties, belastingdiensten die problemen inzake grensoverschrijdende pensioenen kan detecteren en een grensoverschrijdende Arbitragedienst op te richten die geschillen inzake grensoverschrijdende pensioenen kan beslechten;
- Binnen de Europese Unie een voortrekkersrol te spelen in de coördinatie van de regelgeving inzake pensioenen voor grensarbeiders;
- De samenwerking binnen de Grande Région, Noordrijn-Westfalen en Eurométropole Lille – Kortrijk Tournai op het vlak van de grensoverschrijdende pensioenen te versterken;
- Een samenwerking op te zetten met de Baltic Council of Ministers en Nordic Council of Ministers door het uitwisselen van ervaringen en ‘best practices’.

Aanbevelingen door de professoren Guido Van Limberghen (VUB), Daniel Dumont (ULB), Freek Louckx (UA), Sarah Marchal (UA) en Bea Cantillon (UA) naar aanleiding van de aanbeveling nr. 2019/C 387/01 van 8 november 2019 van de Raad van de Europese Unie met betrekking tot de toegang tot sociale bescherming voor werknemers en zelfstandigen met verwijzing naar twee oproepen van de Ombudsdienst Pensioenen

In november 2019 werd op voorstel van de Europese Commissie de aanbeveling nr. 2019/C 387/01 van 8 november 2019 met betrekking tot de toegang tot sociale bescherming voor werknemers en zelfstandigen⁸ door de Raad van Europese Unie uitgevaardigd.

Deze aanbeveling is goedgekeurd met het oog op de concretisering van het beginsel nr. 12 van de Europese Pijler van sociale rechten. De aanbeveling onderscheidt de volgende aspecten: het formeel bestaan van een sociale dekking, doeltreffendheid (effectiviteit) van de dekking, de adequaatheid van de toegekende prestaties (adequaatheid van het gewaarborgde beschermingsniveau) en de transparantie van de regelgeving en regelingen. Deze aanbeveling is onder andere van toepassing op pensioenen.

Op basis van de aanbeveling nr. 2019/C 387/01 stellen alle 27 lidstaten een plan op waarin zij maatregelen opnemen voor de uitvoering op nationaal niveau van de belangrijkste richtsnoeren van deze aanbeveling. De plannen zijn te vinden op Toegang tot sociale bescherming - Werkgelegenheid, sociale zaken en inclusie - Europese Commissie (europa.eu). Het Belgisch plan vindt u op: https://socialsecurity.belgium.be/sites/default/files/content/docs/nl/sociaal-beleid-vorm-geven/toegang-sz/belgisch_actieplan_toegang_sociale_bescherming_nl.pdf.

Op Belgisch niveau werd al voor de officiële goedkeuring van de aanbeveling door het bevoegde ministerie, de FOD Sociale Zekerheid, een studie uitgeschreven die zoals een audit systematisch de Belgische sociale verzekeringen van werknemers en zelfstandigen onder de loop nam om tekortkomingen in de toegang tot de sociale bescherming op te sporen en voorstellen te formuleren die aansluiten bij de in de aanbeveling geformuleerde beginselen.

In deze studie⁹ krijgen een oproep en een algemene aanbeveling van de Ombudsdienst Pensioenen weerklank.

Wat betreft de effectiviteit van de verzekeringsdekking op het vlak van pensioenen wordt vastgesteld dat voor de toekenning van een minimumpensioen als werknemer de loopbaanjaren als zelfstandige ook in aanmerking genomen worden en omgekeerd de jaren als zelfstandige in aanmerking genomen worden voor de toegangsvoorwaarde tot het minimumpensioen als werknemer. De loopbaanjaren als ambtenaar worden echter in geen van beide stelsels voor de toegang tot het minimumpensioen in aanmerking genomen.

De Ombudsdienst Pensioenen riep in zijn Jaarverslag 2009 p. 110-116 op om voor het minimumpensioen als werknemer- en zelfstandige wel rekening te houden met de jaren als ambtenaar en voor het minimumpensioen als ambtenaar wel rekening te houden met de jaren van tewerkstelling als werknemer en zelfstandige.

Vermits de aanbeveling nr. 2019/C 387/01 niet zozeer streeft naar de gelijkheid van de verschillende beroepsgroepen, maar wel naar het opheffen van hinderpalen die personen met gemengde loopbanen verhinderen toegang te hebben tot socialezekerheidsuitkeringen van een bepaalde omvang oordelen

⁸ Pb C 387, 15 november 2019, 1.

⁹ Zie Van Limberghen, G., Bertrand, O., Dumont, D., Fontaine, M., Tojerow, I., Cantillon, B., Delanghe, H., Hermans, K., Louckx, F. en Marchal, S., L'accès des travailleurs à la sécurité sociale en Belgique, verslag opgemaakt in opdracht van de FOD Sociale Zekerheid, Brussel-Antwerpen, VUB (Vakgroep Publiek Recht) – ULB (Centre de droit public et social en Département d'économie appliquée) – Universiteit Antwerpen (Centrum voor Sociaal Beleid en Onderzoeksgroep Overheid en Recht), 634 p., 2020, https://cris.vub.be/ws/portalfiles/portal/69359927/Access_to_Social_protection_in_Belgium_final_report_30_04_2020.pdf (hierna Van Limberghen, G. e.a., L'accès des travailleurs salariés et indépendants à la sécurité sociale en Belgique).

de professoren dat, ook al houdt dit volgens het arrest van Grondwettelijk Hof van 29 november 2018 (nr. 166/2018) geen schending in van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, het buiten beschouwing laten van loopbaanjaren als ambtenaar een buitensporige beperking inhoudt van de mogelijkheden van personen met een gemengde loopbaan om een minimumpensioen te verwerven.

Zij concluderen dan ook dat de wetgever teneinde de wetgeving beter in overeenstemming te brengen met de aanbeveling nr. 2019/C 387/01 van 8 november 2019 van de Raad van de Europese Unie dan ook dient toe te laten dat loopbaanjaren als ambtenaar mee in aanmerking komen voor de toekenning van minimumpensioenen in de pensioenverzekeringen voor werknemers en zelfstandigen. Ze sluiten zich dus naadloos aan bij de oproep van de Ombudsdienst Pensioenen.

Wat betreft de adequaatheid van het gewaarborgde beschermingsniveau kaarten de professoren het volgende aan: werknemers bouwen geen pensioen meer op als zij blijven werken na de vervroegde ingang van hun rustpensioen, maar zich dan niet houden aan de regels inzake de toegelaten arbeid. Dat is wel het geval voor zelfstandigen.

Het Grondwettelijk Hof achtte, wat de zelfstandigen betreft, het feit dat een pensioen reeds was ingegaan, geen relevant objectief criterium voor de weigering van een verdere pensioenopbouw, vermits de betrokken zelfstandigen dezelfde sociale zekerheidsbijdragen betaalden als zelfstandigen die hun rustpensioen nog niet hadden opgenomen.

De professoren stelden dat wat betreft de opbouw van pensioenrechten als werknemer in navolging aan de aanbeveling van de Ombudsdienst Pensioenen de wetgever bijgevolg ook een bijkomende pensioenopbouw zou moeten toelaten aan werknemers met een vervroegd rustpensioen die zich niet houden aan de regels inzake de toegelaten arbeid, vermits zij dezelfde sociale zekerheidsbijdragen betalen als werknemers die hun rustpensioen nog niet hebben opgenomen. Dit wordt toegelicht in het Jaarverslag 2016 van de Ombudsdienst Pensioenen, op pagina 99.